

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementenprijs f 10,- per jaar. Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

EER AAN GOD VREDE OP AARDE WELBEHAGEN IN MENSEN

„En van stonden aan was er met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen”.

Lucas 2:13 en 14.

Hoe heerlijk en gezegend zijn de barmhartigheden Gods geopenbaard in Christus Jezus. Wonderlijk is Zijn komst in deze wereld. Niets in de geschiedenis der mensheid is er mee te vergelijken. God werd mens. Welk een diepe verborgenheid. Hij, de Schepper van het heelal, bleef wat Hij was (God) en werd wat Hij niet was (mens). De zon, de maan en de sterren gehoorzamen Zijn wil. Alles wat er in de hemel en op aarde gebeurt, vindt plaats onder Zijn heilige soevereine heerschappij. Toch heeft Hij zich zo diep willen vernederen. Als een kindeke werd Hij in de kribbe van Bethlehem gelegd. Wie kan zulk een heerlijkheid bevatten?

Welk een grote zaligheid is er geopenbaard in de komst van Christus. Toen de mens van God afviel was er alleen maar plaats voor wanhoop. Toen Christus kwam was er weer zaligheid voor verloren, helwaardige zondaren. Hij kan de grootste zondaar zalig maken.

God zond Zijn Zoon op deze wereld. De grootste gave die God ooit had kunnen geven. Hij was de Enige die het grote werk kon doen. Geen engel zou het hebben kunnen doen. Zelfs de menigte van de hemelse heirlegers die zong in de velden van Bethlehem had de zonden der wereld niet kunnen weg nemen. God alleen kon dit werk verrichten.

De zaligheid in Christus is zo groot dat we het nooit ten volle kunnen bevatten. In Hem is vergeving voor zondaren. Die gezegende zaligheid is geheel in Christus. Wat is het wonder groot dat wij over Hem mogen horen.

Terwijl de herders de wacht hielden over hun kudde in de donkere nacht in de stille velden van Bethlehem, kwam er plotseling 'n engel uit de hemel tot hen. Dat was één van de redenen waarom de herders bevreesd waren. Doch er was nog een andere reden. Want ze waren zeer bevreesd. De heerlijkheid des Heeren omscheen hen. Toen de engel tot Zacharias kwam en ook tot Maria, waren zij bevreesd. Maar de herders in de velden van Bethlehém zagen niet alleen de engel doch zij aanschouwden ook de heerlijkheid des Heeren. Dit maakte nog groter indruk op hen dan de engel. Dit was nieuw in de ervaring van de herders. Zij hadden de heerlijkheid des Heeren nog nooit gezien. Jesaja zag het. (Jesaja 6 en Johannes 12:41). Hij had in een gezicht de hemel binnen geblikt en de heerlijkheid des Heeren aanschouwd. Heilige engelen bedekten hun aangezichten in de tegenwoordigheid Gods en riepen uit: „Heilig, heilig, heilig, is de Heere der Heirscharen”.

Toen Jesaja de heerlijkheid des Heeren zag, was ook hij zeer bevreesd, net als de herders. Hij zei: „Wee mij want ik verga. Want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der Heirscharen gezien”.

Toen kwam een engel om hem te vertroosten. Hij roerde zijn mond aan met een gloeiende kool van het altaar en zei: „Uw zonde is verzoend.” Dat was gelijk aan wat de herders ondervonden. De engel kwam tot hen als in de dagen van ouds, en zei: „Vreest niet.” O bevende herders ge zijt bevreesd omdat ge de heerlijkheid des Heeren aanschouwt. Dat openbaart u uw zondige verdorvenheid. Daarom zijt ge verschrikt. Maar er is goed nieuws voor u, een boodschap van grote blijdschap, want u is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere.

Herders ge zijt bevreesd vanwege uw zonden nu ge de heerlijkheid des Heeren aanschouwt, maar hier is een balsem voor u. Er is een Zaligmaker van zonde, die Zaligmaker is Christus de Heere. En dit zal u een teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe. Zo kwam de engel met de boodschap van zaligheid tot de herders.

En metéén was er met de engel een menigte van hemelse heirlegers prijzende God. Er waren niet slechts enkele engelen, maar een grote menigte. Er waren duizenden en duizenden engelen in de velden van Bethlehem. Welk een indrukwekkend gezicht moet dat voor de herders geweest zijn. De herders horen de engelen zingen. Wie zou dat niet hebben willen meemaken, om die zachte, liefelijke, hemelse muziek te horen. Wat de herders echter het meeste trof was niet de schoonheid van de muziek, maar de heerlijkheid van boodschap. Vandaag kunnen we de engelen niet horen zingen zoals de herders. Toch hebben we nog de zelfde heerlijke boodschap en dat is het voornaamste.

Die boodschap is vol van heerlijkheid en een grote oorzaak tot verheuging. De inhoud van de engelenzang is ons aller aandacht waard. Wat is meer belangrijk dan de engelenzang? Het lied is kort. Slechts enkele woorden. Hoe gezegend is echter de betekenis! De engelen zingen van drie heerlijke waarheden.

De eerste regel van de engelenzang spreekt van **eer**, de tweede van **vrede**, en de derde van **welbehagen**. De eer is aan God in de hemel. De vrede is op aarde. En het welbehagen is voor mensen, voor zondige mensen. Dat is het eeuwige welbehagen Gods.

Ere aan God in de hoogste hemelen. De engelen beginnen met Gods eer. In vele gevallen, als men tegenwoordig over de engelenzang spreekt, laat men de ere Gods er geheel uit. Toch is dit het belangrijkste. In de Hof van Eden gaf de eerste Adam in alles aan God de eer die hem toe kwam. Maar toen onze eerste ouders van God afvielen, onteerden ze hun Maker in plaats van dat ze Hem de eer toebachten. Ze kozen de zijde van de Vorst der duisternis en onteerden God door hun gedachten woorden en werken. Daardoor rustte Gods gunst niet meer op hen. En kwamen ze onder het ongenoegen Gods.

Nu is dit de eerste keer in de geschiedenis der mensheid dat God weer in volmaaktheid de eer wordt toegebracht. Ere aan God in de hemel. Wie brengt deze eer aan God? De Zaligmaker die in de nederige kribbe van Bethlehem wordt gelegd. Het is het Kind dat schreit in het donkere van de nacht. Het is het Kind geboren met een heilige reinheid, geboren zonder zonde. Wanneer onze kinderen in de wieg worden gelegd, dan moeten we zeggen dat ze ontvangen en geboren zijn

Van de administratie

Hoewel de betalingen over 1979 nog niet geheel hebben plaats gehad, hebben al verschillende abonnees voor 1980 betaald, daarvoor onze dank, temeer dat er een extraatje bij was. In totaal f 211,50, w.o. een gift van T.S. te U. f 30,-, en f 10,- van mw. v.G. M., via Ds. Blom, en f 50,- K.E.K. te A. Ook konden wij weer 4 nieuwe abonnees noteren, wat steeds een aangenaam werk is, temeer daar er weer anderen waren, die meenden, met de nieuwe jaargang (1980) te moeten bedanken. Wie geeft ons een nieuwe abonnee op? Wij zien er naar uit.

Adm. adres Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn, giro 704350.

v.d.L.

in zonde. Zij brengen geen eer aan God. Nu zingen de engelen van Het Kind dat God volmaakt verheerlijkt.

Hij is de tweede Adam. Hij verheerlijkt God. Hij geeft Hem eer. Hierin ligt de overwinning voor de Heere. Toen Adam en Eva begonnen God te onteren scheen het een overwinning voor Satan. Hier is echter iemand van het zelfde menselijk geslacht die God verheerlijkt en Hem eer aanbrengt. Hij bracht God oneindige eer aan in Zijn gehele leven en bijzonderlijk toen Hij leed en stierf aan het Kruis. Toen Hij de zonde der wereld wegnam. In zijn Hogepriesterlijk gebed zei Hij: „Ik heb u verheerlijkt op de aarde.” Johannes 17:4.

God is verheerlijkt in dit Kind. Hij verhoogt de gezegende Naam van God. Hij verheerlijkt God met een heilige reinheid. Maar o wonder, Hij verheerlijkt God niet alleen omdat Hij Hem liefheeft, om wat Hij is in Zichzelf, Hij verheerlijkt God in de plaats van anderen. Hij verheerlijkt God als de tweede Adam, als de Vertegenwoordiger van het volk van Gods eeuwig welbehagen. Welk een zegen is dat voor hen die het geleerd hebben hunzelf te zien als degenen die hun doel gemist hebben, en die van harte erkennen dat zij de Heere de ere niet gegeven hebben die Hem toekomt.

O schuldige en verloren zondaar in u zelf. God wordt verheerlijkt in deze Verlosser. Er is een weg ter ontkoming. Ge hebt alles verdorven en verzondigd, maar hier is Een die uw plaats inneemt. Een die vrede maakt voor zondaren. Toen God deze wereld schiep heeft Hij Zijn macht en wijsheid ten toon gesteld. Maar wanneer Hij door Zijn Zoon verlost, worden al Zijn deugden opgeluisterd. Zie hoe rijk en heerlijk, hoe volmaakt en volkomen deze zaligheid is. Want God wordt verheerlijkt in die zaligheid gewrocht door Christus. En daarom is er vrede op aarde. Hemel en aarde verenigd.

Waar is die vrede? vraagt zo menig hart. Die vrede is te vinden in de kribbe van Bethlehem. Dat is een vrede voor het hart. De profeet Micha voorspelde betreffende de Zaligmaker, dat Hij vrede zou brengen. In de merkwaardige profetie in het vijfde hoofdstuk van Micha wordt Hij de Vrede genoemd. „En Deze zal Vrede zijn”. De apostel Paulus spreekt zo over Hem in Efeze 2:14, „Hij is onze Vrede”. Christus is de Vrede op aarde. Hij is de Vrede op aarde, omdat Hij hemel en aarde verzoent. Indien ge uitzielt naar ware vrede, dan moet ge niet in deze wereld om vrede zoeken, maar in Christus. Het is alleen in die weg dat ware vrede in het hart kan komen.

Dan kunnen er oorlogen en geruchten van

oorlogen in deze wereld zijn en allerlei moeiten en toch diepe vrede in de ziel. De psalmdichter zingt in Psalm 46: „De HEERE der heirscharen is met ons. Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde hare plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën”. O als uw hart als de verontruste zee is, als smart en verdriet uw deel zijn, en als de zonde u kwelt als een grote pijn en smart, er is vrede op aarde. Maar niet in u, **het ligt** in de kribbe van Bethlehem. Hij is de Vrede.

De herders rusten in de eer die Christus brengt aan God. Hij doet het voor hen. Zij begeren vrede met God. Zij kunnen het niet doen voor hun werken. Ze gaan naar de kribbe van Bethlehem. Daar is vrede, vreugde, rust en kalmte voor het bedroefde hart. Hij zegt tot de herders: Komt tot Mij. Ik zal u vrede geven. Ik sta tussen u en een heilig God. Buiten Mij is God een verterend vuur. Maar in Mij is God met u verzoend. Ik ben uw **vrede, uw zaligheid en gerechtigheid. Komt tot Mij, leg uw moede hoofd op Mijn boezem.** O als u naar vrede verlangt dan heeft u de boodschap van de engelenzang nodig. Dan is het nodig dat u doet wat de herders deden. Zij gingen naar Bethlehem. Zij gingen naar Het Kind om de Vrede te aanschouwen en te genieten.

Eer aan God - Vrede op aarde - Een welbehagen in mensen. Dat is het grote wonder, Gods eeuwig welbehagen voor schuldige zondaren is geopenbaard in Christus. Want alzo lief heeft God de wereld, dat is de zondige, gevallen wereld, gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Dat is Gods eeuwig welbehagen. Het behaagde de Heere in Zijn oneindige liefde en barmhartigheid om neer te zien op schuldige zondaren in Hem die in Bethlehem geboren werd.

Zo is er een oneindig heerlijk Licht in de kribbe van Bethlehem. God openbaart Zijn liefde voor schuldigen in Zijn Zoon. En wat hebben die zondaren nu van zich zelf ? Niets. Het is Gods vrije soevereine liefde en genade die zalig maakt, om Christus wil. Wat hebben zondaren verdiend ? Niets Gods liefde, niet Gods gunst. Ze hebben verdiend om voor **eeuwig door de Heere verworpen te worden.** In Zijn oneindige barmhartigheid openbaart God Zijn liefde voor schuldige zondaren in het Kind van Bethlehem.

Toen de herders deze blijde boodschap hoorden haastten ze zich om de Koning te zien en ze verheerlijkten God. Ze konden niet in de velden van Bethlehem blijven. Neen, dat kan het geloof niet. Velen trachten zich zelf in de hemel te redeneren en zeggen, Christus kwam en stierf voor zondaren. Halelujah. En toch zijn ze de herders nooit **gevolgd.** Ze haastten zich nooit naar de kribbe van Bethlehem. Ze willen niet tot Hem komen dat ze het leven mogen hebben. Maar het ware geloof verlangt om Hem te zien.

Geliefde lezer, de boodschap der engelen is ook vandaag van oneindige waarde. Kent ge reeds dat haastten met de herders naar Het Kind in de Kribbe ?

Alphen aan den Rijn G. Hamstra

Van de redactie

1. Een no. van 6 pag. Volgens de regels zou dit nummer moeten bestaan uit 4 pag. Het volgende no. zal echter D.V. pas over drie weken verschijnen. Het is in de weken van de feestdagen en de jaarswisseling erg moeilijk om een blad tijdig gedrukt en bezorgd te krijgen. Daarom leek het ons het beste om in verband daarmee ook nu een nummer van 6 pag. te geven.

2. Acceptgirokaart. Als alles goed mag gaan wordt in het eerste no. van de nieuwe jaargang een acceptgirokaart voor de betaling van het abonnementsgeld ingesloten. Men gelieve daarmee te betalen en uiteraard liefst spoedig na ontvangst van de kaart. Dat verlicht de zorgen, ook voor de administratie.

3. Arbeid onder de Joden. We ontvingen voor deze arbeid een bedrag van f 669,50 van de gemeente Werkendam, waarvoor hartelijk dank.

4. School voor Dundas en Hamilton. Kort geleden ontvingen we van het schoolbestuur weer een overzicht van de voortgang van de arbeid op deze school. Het aantal leerlingen breidt zich uit. Bestuur en personeel en ouders staan achter deze arbeid. Het exploi-

teren van zo'n school vraagt grote financiële offers. Er wordt alles gedaan om de kosten te dekken. Men kreeg kortelings nog een heel hoge rekening voor het vervoer van de kinderen van huis naar school en terug, veel hoger dan geraamd was en veel te hoog voor de draagkracht. Zo blijven er dus zorgen. De geestelijke zijn natuurlijk de voornaamste, maar ook de financiële vragen de volle aandacht. Mochten er nog lezers van ons blad zijn, die iets willen bijdragen, dan kunnen zij storten op postrekening 652422 ten name van Ds. G. Blom of op rekening 34.13.58.053 ten name van de Rehoboth-school bij de Rabobank te Meerkerk (postrekening 129785).

B.

Ds. R. Kok geridderd.

We hebben het in de krant kunnen lezen, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft onze mede-redacteur Ds. Kok te ridderen. We willen hem mede namens de andere redactieleden en onze lezers van harte gelukwensen. Het is een hoge onderscheiding, die aan Ds. Kok is te beurt gevallen. Maar die valt in het niet weg als het gaat om de gunst, waarmee de Heere onze oude broeder heeft willen kronen. De tekenen van de aardse ridderorde moeten bij de dood worden ingeleverd, maar de Heere kroont dan met het eeuwige leven.

Ds. Kok gevoelt zich niet meer in staat om te werken, maar hij en zijn echtgenote maken het gezien hun hoge leeftijd lichamelijk nog aardig goed. Zij mogen dagelijks bezig zijn in de dingen van Gods koninkrijk.

B.

De Dordtse Leerregels Les 28

Hoofdstuk I, artikel 18.

We lezen hier:

„Tegen degenen, die over deze genade der onverdiende verkiezing en gestrengheid der rechtvaardige verwerping murmureren, stellen wij deze uitspraak des apostels: „O mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt ? (Rom. IX:20) en deze van onze Zaligmaker: „Is het Mij niet geoorloofd te doen met het Mijne, wat Ik wil ?” (Matth. 20:15).

Wij daarentegen, deze verborgenheden met een godvruchtige eerbiedigheid aanbidden, de, roepen uit met de apostel: „O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods. Hoe ondoordoorzoekelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen. Want wie heeft de zin des Heeren gekend ? Of wie is Zijn raadsman geweest ? Of wie heeft Hem eerst gegeven en het zal Hem weder vergolden worden ? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen; Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen”. (Rom. XI:33-36).”

Telkens blijkt weer in de behandeling van onze belijdenisgeschriften en zo ook van de Dordtse leerregels, hoe men door de eeuwen heen de vijandschap heeft geopenbaard tegen de leer van Gods Woord over de praedestinatatie, de vrijmachtige verkiezing en de rechtvaardige verwerping als in Gods eeuwige onveranderlijke besluiten vastgelegd.

Dit is al duidelijk gebleken bij Kain, wiens aangezicht verviel, toen de Heere Abel en zijn offer aanzag, maar Kain en zijn offer niet, met het gevolg, dat Kain Abel dood sloeg. Zo openbaarde zich de vijandschap tegen de vrije genade Gods in de zaliging van zondaren bij Ismaël, bij Israël en in de Nieuw-Testamentische bedeling bij de Farizeën en Schriftgeleerden. Sterk heeft Paulus de leer van de vrije genade Gods verdedigd tegenover de dwaalleraars, die de gemeenten aanzetten tot een wettische onderhouding van de wet en dat de heidenen, die tot de Heere bekeerd werden, zich moesten laten besnijden. De brieven van Paulus getuigen duidelijk daarvan en na de apostelen zien we diezelfde vijandschap bij Pelagius en in de Middeleeuwen bij de Roomse kerk uitkomen, terwijl zij na de Reformatie van 1517 opnieuw de kop opstak bij de remonstranten. Zeer veel licht hebben onze Dordtse vaders gekregen om hun dwalingen te onderkennen. Want hoe bedektelijk hebben zij die zoeken in te voeren. Wat deden zij zich z.g.n. rechtzinnig voor.

Nu waren het niet alleen de remonstranten, die „over deze genade der onverdiende

verkiezing en gestrengheid der rechtvaardige verwerping murmureerden.” O neen ! De vijandschap tegen Gods vrijmachtige genade zit in ieders hart van nature. Hebt u, lezer(-es), haar al ontdekt ? Zij openbaart zich op verschillende manieren. In onverschilligheid. Men wil God ter verantwoording roepen. Men vindt God onrechtvaardig en onbarmhartig ten opzichte van het besluit der „verwerping” om zovelen in hun zonde en verderf te laten. Zij vinden dat een „vreselijk” besluit. Ook wordt de leer der verkiezing en verwerping gebruikt als een motief voor eigen onbekeerlijkheid.

Velen maken misbruik van de leer der verkiezing door een beroep te doen op de VERBORGEN Wil Gods en vragen niet naar Gods GEOPENBAARDE wil, (de wil des „besluits” en de wil des „bevels”). Zijn er dan in God twee willen ? Neen. Maar Gods éne wil heeft twee zijden: een verborgen zijde (Gods besluit) en een geopenbaarde zijde (in Zijn Woord) Zie Deut.29:29.

Welnu, zo wil men indringen in Gods verborgen wil, daarachter zich verschuilen en zijn onmacht bedekken, ja, al zo.... God de schuld ervan geven, dat men zelf niets kan, namelijk zich bekeren ! Rustig leeft men zo op de eeuwigheid aan.

Ernstig heeft Paulus zulke mensen hierop gewezen. Hij wijst hen op de bezwaren, die zij tegen de praedestinatatie hebben. In Romeinen 9 vers 19 zegt hij: „Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt Hij dan nog ? Want wie heeft Zijn wil wederstaan ?” Paulus wil hiermee hun bedoeling in 't licht stellen, als zouden zij zeggen: Hoe kan God nog klagen, dat er mensen zijn, die Hem niet vrezen. Dat spreekt toch vanzelf ! Want wie heeft Zijn wil wederstaan ?

Zo wordt God op lasterlijke wijze tot een Auteur van de zonde gemaakt, hetzij op grove of meer verfijnde manier.

Och, dat we toch niet met het verstand zoeken in te dringen in de verborgen zijde van Gods wil aangaande de vrijmachtige verkiezing tot zaligheid. Maar dat we acht zouden geven op HET WOORD DES HEEREN, als Zijn geopenbaarde wil, om door dat Woord onderwezen te worden in de weg der zaligheid en door de toepassende werking van de Heilige Geest deel krijgen aan de kentekenen der verkiezing, namelijk:

aan de DROEFHEID naar God;
aan honger en dorst naar Christus
en lust tot heiligmaking.

In die weg zal Gods Geest door het geloof ook brengen tot de TROOST der verkiezing en doen inleven „de genade van de ONVERDIENDE verkiezing en de gestrengheid der rechtvaardige verwerping”, zoals we lezen in dit artikel 18. Ja, ONVERDIENDE verkiezing! Want de verkorenen waren niet beter dan de anderen, maar even verdorven en schuldig, ja, verdoemelijk. En dat leren zij ook verstaan en billijken, wanneer zij dit zien in de weg der ontdekking. Zo worden zij werkzaam gemaakt aan de Troon der genade. Zo leren zij ook hun verkiezing vastmaken en wel door het geloof, dat de Heilige Geest in het hart werkt door het Evangelie en het versterkt door Woord en sacrament.

Dan wordt verstaan en ervaren, dat de GROND der verkiezing niet ligt in henzelf, zelfs niet in hun gelovig werkzaam zijn (hoe noodzakelijk het geloof ook is als middel), maar alleen IN CHRISTUS als de verdienende oorzaak der zaligheid.

Wanneer nu de Heilige Geest brengt tot de kennis van Christus en tot de zekerheid van het heil in Hem, dan leidt dit tot stille verwondering en aanbidding tot 't:

„Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen !”

Ja, dan doet de Heilige Geest de troost kennen van wat de Heere door de profeet Jeremia deed optekenen:

„Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid”.

Dan roept men met Paulus uit:

„O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoordoorzoekelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen ! Want wie heeft de zin des Heeren gekend ? Of wie is Zijn raadsman geweest ? Of wie heeft Hem eerst gegeven en het zal Hem weder vergolden worden ?”

God is dus met niemand te rade gegaan in Zijn besluiten en bij de uitvoering Zijner besluiten. God was en is niemand iets schuldig, doordien God eerst iets van hem zou ontvangen hebben en nu terug moest

geven ! „Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen; Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen !”

Driebergen

v.L.

UIT DE PRAKTIJK

55

Wat zijn dat toch moeilijke bezoeken, zoals wij die vanavond hebben gedaan. Kun je dat nu van die mensen begrijpen, allebei trouwe kerkgangsters, zij missen nooit, van jongsaf opgevoed onder de waarheid, hun ouders waren in 't burgerlijke zeer nette mensen en in het kerkelijke meelevend, en nu zijn we daar op huisbezoek geweest en je hebt geprobeerd wat je kon om hen aan het spreken te krijgen, maar je kon er geen ja of neen uit krijgen, 't is of zij een afspraak gemaakt hadden om geen woord te zeggen. Ik heb het zo nog nooit meegemaakt en denk ook aan het eerste bezoek vanavond. Wat liep er dat ook bedroevend af. Daar had ik wel wat anders verwacht. Met die man kon je nog wel een gesprek voeren. Die kwam, dunkt mij, nog eerlijk voor de dag. Maar die vrouw, die al enkele keren mede aanzat aan de H. Avondmaalstafel, daar had ik toch wel van gedacht, dat zij op uw vragen, wat de oorzaak mag geweest zijn van haar aangaan, wel iets daarvan zou verteld hebben, en je weet wat zij je geantwoord heeft: „dat zijn mijn zaken, daar heb jij niets mee te maken”.

Ja, waarde broeder, ik kan u verstaan, dat de ervaringen van deze avond zeer teleurstellend zijn. Zulke bezoeken zijn niet bemoedigend. Wij moeten proberen om de mensen aan het spreken te krijgen en dat valt altijd niet mee. Uit hun spreken mag je wel eens opluisteren hoe het daar van binnen gelegen is en dan hebben wij zo nodig om onderscheidenlijk te luisteren, maar indien men zwijgt of een ontwijkend antwoord geeft, dan moeten wij Schrift en belijdenis laten spreken en de eis Gods tot bekering voorstellen en op de beleving daarvan aandringen en hebben wij ons, voorzover het ons mogelijk is, vrij te maken van deze mensen.

Dat was in het kort een broederlijk gesprek na een avond huisbezoek. Men mag wel eens huisbezoek doen waar je met genoeg mag luisteren, wanneer verhaald wordt over de leidingen en daden des Heeren, waarin je proeven mag: dit is naar het Woord en de bevinding. Dan mogen wij als bezoekers luisteren. Zo is het wel gebeurd, dat wij huiswaarts gaande tot elkander zeiden: nu hebben wij vanavond zelf huisbezoek gehad. Want als een kind des Heeren bij zijn of haar hart is, dan mogen zij vertellen wie de Heere voor hen is, welke leidingen zij hebben ondervonden in wegen en paden, die zij niet geweten hebben, in de eerste beginselen van het leven, maar ook in de verdere beoefening van het leven. En hoewel de leidingen onderscheiden zijn komen zij toch alle uit dezelfde grondslag op en dan komen onder het luisteren de vragen op: heb ik aan die zaken, die ik daar hoor vertellen, ook kennis voor eigen hart en leven? Ja, dan is het wel gebeurd, dat men door een eenvoudige opmerking werd onderwezen of herinnerd aan Godsontmoetingen, die reeds zo lang niet meer overdacht waren. Want, och, men mag wel eens een tijd beleven, dat je zo hartelijk met de dichter mag instemmen: „Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden, vergeet ze niet, 't is God, Die ze u bewees”, maar wat wordt er veel vergeten als de kracht er uit schijnt te zijn. Wat is het een wonder, dat de Heere het niet vergeet, maar door middel van Zijn Woord of door medemenselijke er aan te herinneren wat de Heere gewerkt heeft. In die weg belijft het de Heere wel om een mens te gebruiken tot een hand en een voet voor een medemens.

Het is al jaren geleden, dat wij ergens huisbezoek zouden doen. Toen wij bij de woning aankwamen werden wij, dunkt mij, niet zo hartelijk ontvangen. Mensen wat komen jullie hier toch doen? Het spijt mij, dat ik vanmiddag gezegd heb, dat het goed was dat jullie kwamen, maar het ligt bij mij van binnen zo overhoop, dat ik er geen doen aan weet.

Eer wij goed en wel bij de tafel hadden plaats genomen, hoorden wij reeds hoe het bij deze vrouw gesteld was. Zij vertelde ons onder tranen in welk een toestand zij verkeerde. Waar dit zaken betrof, waarvan wij ook in ons eigen leven enige kennis hebben mogen opdoen, werd van beide zijden een eenheid aangevoeld, die gemakke-

lijker te beleven dan te beschrijven is.

Dat bezoek werd onvergetelijk. Hoe nuttig is dit bezoek geweest van beide zijden. Toen wij weer zouden vertrekken, zeide die vrouw: wat is er veel in mijn gemoed opgeklaard. Ik ben zeer blij, dat jullie vanavond hier geweest zijn. Nu, dat waren wij gewaar geworden. Ook voor ons was dit een kostelijk bezoek.

Bij het naar huis gaan zeiden wij tot elkaar: wat is dat groot, als de Heere te getuigen geeft door de bediening des Geestes aan de harten. Het is wel wat laat geworden, maar het voornaamste is, dat wij mochten ervaren, dat de Heere in ons midden was.

Over dit bezoek hebben wij indertijd een stukje geschreven in Bewaar het Pand. Na verschijning daarvan ontmoetten wij deze vrouw op de weg. Zij verzocht mij even tijd en vertelde, dat zij dit stukje gelezen had en zei, dat zij zeer bemoedigd was geworden en ook zelf een soortgelijke toestand had beleefd. Wij hebben haar maar niet verteld, dat we haar toestand daarin beschreven hadden. Deze vrouw is reeds vele jaren geleden overleden.

J. van Heteren.

KERKELIJKE MUTATIES

De maand december staat dit jaar wel in het teken van veranderingen, waarbij verschillende gemeenten en predikanten betrokken zijn. We kunnen ook hierin zien, dat er op aarde niets bestendig is. Een dienaar verbindt zich aan een gemeente, maar meestal vertrekt hij na verloop van tijd naar een andere plaats en aan het einde van zijn diensttijd wordt de ambtelijke arbeid op een of andere wijze beëindigd. Een gemeente mag zich voor 'n tijd in 't bezit van 'n eigen herder en leraar verheugen, maar moet hem na jaren weer afstaan en z'n ambtelijke arbeid dan missen. Een andere gemeente mag zich na korter of langer vacante tijd verblijden in de overkomst van 'n dienaar van elders. In deze maand komt dat wel zeer treffend uit. We willen daar een en ander van vertellen.

1. Nieuwpoort en Ds. J. van der Vlies waren ruim 9 jaar aan elkaar verbonden. De bevestiging en intrede hebben we indertijd bijgewoond. Deze diensten werden gehouden in het mooie en ruime kerkgebouw van de Hervormde kerk. De afscheidsdienst vond ook plaats in dit kerkgebouw en wel op dinsdag 4 december j.l. Ds. van der Vlies bediende het Woord op een treffende wijze uit 2 Corinthhe 13:11-13 en sprak naar de gelegenheid des tijds. Er was voor deze dienst heel veel belangstelling uit de hele omtrek en niet te vergeten uit Driebergen. Aan het einde werd de scheidende dienaar toesproken door de loco-burgemeester, door Ds. Plette, Hervormd predikant, Ds. van der Mey namens de classis, de heer Slingeland namens de verenigingen en ouderling Benschop namens kerkeraad en gemeente. Hij liet staande zingen Ps. 90:9, enigszins gewijzigd. Ds. van der Vlies sprak een kort dankwoord. De dienst werd op de gewone wijze beëindigd. Het was een plechtige dienst. Daarna maakten velen van de gelegenheid gebruik om van Ds. van der Vlies en zijn gezin afscheid te nemen.

2. Barendrecht en Ds. D. Slagboom waren bijna 8 jaar samenverbonden. Deze dienaar gaat heen, omdat zijn weg naar Katwijk aan Zee leidt. Het afscheid vond plaats op vrijdag 7 december j.l. in het eigen kerkgebouw, dat groot genoeg bleek te zijn om de vele bezoekers uit eigen gemeente en van elders, onder wie uiteraard belangstellenden uit Katwijk, een plaats te geven. Barendrecht is een trouwe gemeente. Elke zondag is het kerkgebouw geheel vol. De Heere woont daar nog met Zijn Heilige Geest. Dat kwam ook in de afscheidspraak naar voren. Ds. Slagboom sprak over Jesaja 40:6-8 en bepaalde zijn gehoor bij de Troost bij het afscheid: wat van de mens is vergaat, maar wat van de Heere is blijft. Na de preek hield hij toespraken tot de gemeente, de catechisanten en anderen. Ouderling Kooiman vertolkte hierna de gevoelens van kerkeraad en gemeente en liet zingen Ps. 90:9. Ds. Van der Vlies sprak een dankwoord namens de classis en de gemeente Nieuwpoort, waar Ds. Slagboom consulent was, voor het vele werk, dat de scheidende dienaar in de classis verrichtte. Zelf mochten we enkele woorden spreken namens de vele vrienden van Bewaar het Pand. Ds. Slagboom sprak nog enkele

dankwoorden uit en besloot de dienst. Daarna drukten nog velen Ds. Slagboom en de zijnen de hand.

3. Nijkerk en Ds. R. Kok. We willen ook nog even denken aan het afscheid van onze oude medewerker aan Bewaar het Pand van zijn laatste gemeente. In de bovenvermelde gevallen was sprake van het nemen van afscheid met de bedoeling korte tijd later zich aan een andere gemeente te verbinden. Dat is met Ds. Kok niet het geval. Hij kreeg bij het bereiken van de 89-jarige leeftijd eervol emeritaat van de classis Amersfoort, na een diensttijd van 64 jaar. Ds. Kok had de begeerte nog te blijven preken. Het afscheid werd bepaald op 12 december. Dat zou plaats vinden in de Pniëlkerk te Veenendaal, waar Ds. Kok jarenlang gestaan heeft. Hij vreesde al maanden tevoren dat hij een inzinking zou krijgen. Dat is gebeurd, zelfs eerder dan hij eigenlijk verwachtte. Na de emeritaatsverlening voelde Ds. Kok zich opeens niet meer in staat om te preken. Hij zou nog blijven schrijven voor ons blad en een afscheidspraak maken en uitgeven. Maar ook daarvoor bleken hem de nodige krachten te ontvallen. Ds. Kok is dus op 12 december ongemerkt emeritus geworden en de gemeente Nijkerk vacant. We hopen van harte, dat de Heere hem en zijn echtgenote nu een rustperiode is aangebroken moge gedenken en op Zijn tijd doe ingaan in de eeuwige rust, die er overblijft voor 't volk van God. We hopen onze lezers zo nu en dan op de hoogte te stellen omtrent Ds. Kok en zijn echtgenote. En: we hebben nog wat meditatie van onze oude broeder in reserve. Die hopen we te zijner tijd in ons blad op te nemen.

4. Driebergen en Ds. J. van der Vlies.

Het was op 13 december j.l. voor Driebergen een blijde dag. Na het overlijden van Ds. P. Sneep, die in de gemeente nog niet vergeten is, was Driebergen vacant. Er werden verschillende beroepen uitgebracht, maar vergeefs. Totdat uit een tweetal Ds. J. van der Vlies van Nieuwpoort gekozen werd. De kerkeraad bracht een beroep uit. Ds. Van der Vlies nam dit met volle vrijmoedigheid aan. Op zijn verzoek en met instemming van de kerkeraad hebben wij hem in zijn nieuwe gemeente bevestigd in een dienst, die des middags gehouden werd. Bij die gelegenheid preekten we over 2 Timotheus 2:15. Op de vragen antwoordde Ds. Van der Vlies met een duidelijk: ja ik, van ganser harte. De gemeente zong hem toe Ps. 20:1. Des avonds verbond hij zich aan Driebergen. Het was ook voor hem een blijde dag. Hij bediende Gods Woord uit 2 Corinthhe 4:7. Hij sprak over een schat in een aarden vat, over hemelwerk uit aardewerk. Op een zeer gepaste wijze bracht hij de rijkdom van de schat en de nietigheid van het vat naar voren. Er werd met stille aandacht geluisterd. Er werd voedsel geboden voor hongerigen en een rijk evangelie verkondigd voor zondaren. Aan het einde van de dienst werden er verschillende toespraken gehouden, namelijk door de Burgemeester, door Ds. A. van de Weerd als consulent, door onszelf als vriend en tenslotte door ouderling Verbeek namens de kerkeraad. Deze liet de gemeente haar nieuwe herder en leraar staande toezingen Ps. 134:3. Ds. Van der Vlies sprak daarna nog de gemeente en anderen toe. Vervolgens werd de dienst op de gewone wijze beëindigd. Beide diensten werden gehouden in het ruime kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk. 's-Middags was er al een goede belangstelling, maar 's-avonds was het kerkgebouw zo goed als geheel vol. We ontmoetten na de dienst nog verschillende vrienden en bekenden. Velen maakten van de gelegenheid gebruik om Ds. Van der Vlies en zijn gezin de hand te drukken.

5. Katwijk aan Zee en Ds. D. Slagboom.

We zouden in dit nummer graag ook een verslag van de bevestiging en intrede van Ds. D. Slagboom te Katwijk aan Zee hebben opgenomen, maar dat moet wachten tot een volgend nummer, omdat een en ander na de verschijning van dit nummer zullen plaats vinden.

B.

Jaarvergadering G.O.L.V.

Datum: D.V. vrijdag 28 december a.s.
Spreker: Ir. B.J. van der Vlies, conrector van „College Blaucapel” te Utrecht.
Onderwerp: Emancipatiegedachte m.b.t. het onderwijs.

Vergaderplaats: Aula van „De Driestar”, Ronsseweg 557 te Gouda.
Aanvang: kwart over 10.

Aansporing

We willen kort zijn.

Het zou eigenlijk helemaal niet nodig moeten zijn, dat er een aansporing geschreven wordt. Het moest voor ons allen, die in het reformatorisch onderwijs werkzaam zijn, een vanzelfsprekende behoefte zijn eens per jaar in verenigingsverband bij elkaar te komen om met onze volle inzet in getrouwheid en in het besef niet meer te doen dan onze plicht, de belangen van het onderwijs overeenkomstig Gods Woord te behartigen. De turbulente maatschappij waarin wij leven en het huidige onderwijsbeleid van onze regering noodzaken ons de wacht rond het reformatorisch onderwijs te blijven betrekken. We dienen voortdurend alert te zijn op de ontwikkelingen binnen het onderwijs en deze te toetsen aan het Woord van God. Dat vraagt inspanning, dat vraagt tijd, dat vraagt inzet, dat vraagt bovenal een houding van zich afhankelijk te weten van Gods zegen.

Hoe nodig is het samen schouder aan schouder te staan in deze op drift geraakte wereld, die blijkbaar de resten van onze christelijke beschaving in een adembenevend tempo tracht op te ruimen. We kunnen ons zo levendig voorstellen, dat vooral vele van onze jonge collega's moeite hebben met het bepalen van hun standpunt tegenover de vele onderwijsvernieuwingen. Daarbij tracht nu juist de G.O.L.V. de helpende hand te bieden en een wezenlijk aandeel te leveren.

Er zijn er onder ons, die reeds veel werk verrichten en tijd beschikbaar stellen ten behoeve van ons onderwijs. Dat zijn ook juist degenen, die we regelmatig op onze jaarvergaderingen ontmoeten, de zogenaamde „stamgasten”. Hen behoeven we dan ook niet aan te sporen.

Graag doen we een vriendelijk doch wel dringend beroep op onze nieuwe leden en in het bijzonder op de jongere collega's, die nog nooit een jaarvergadering van de G.O.L.V. hebben bezocht. Toon uw medeleven en uw bereidheid zich te willen inzetten voor het reformatorisch onderwijs en bezoek D.V. vrijdag 28 december a.s. onze jaarvergadering. We zijn ervan overtuigd, dat U er geen spijt van zult hebben. Mocht het om de een of andere reden wel tegenvallen, dan hoopt het bestuur dat te zijner tijd van U te vernemen.

Tenslotte: Allen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij het reformatorisch onderwijs, al of niet lid van de G.O.L.V., worden bij dezen uitgenodigd onze jaarvergadering bij te wonen.

Namens het Bestuur van de G.O.L.V.
Voorzitter B. Stolk,
Secretaris M. Last.

IN 1979 WEER NAAR CANADA 7 A

We waren dus bij de familie Van Saane. Uiteraard maakte ik kennis met dat gezin. Ik zei: u komt zeker uit de Zaanstreek. Dat was geen raden, maar een begrijpelijke veronderstelling. Vele jaren heb ik in Zaandam gewoond. Daar en in andere Zaaingemeenten - nu Zaanstad geheten - wonen vele mensen met de naam Van Saane of Van Zanen of nog anders geschreven.

Mr. Van Saane antwoordde bevestigend. Toen vertelde ik, dat ik een zekere Coba op den Velde gekend had, die later met een Van Saane trouwde en in Oostzaan ging wonen. Mr. Van Saane zei: dat was een tante van mij. Zij was getrouwd met een broer van zijn vader. Zij woonden eerst ook in Zaandam en verhuisden later naar Middelburg. Toen hadden we aanknopingspunten voor een gesprek.

Coba was een jong meisje, toen we haar leerden kennen. Zij was een tante van Ds. P. Op den Velde, die al weer enkele jaren geleden overleden is. De ouders hoorden bij de Chr. Geref. kerk van Zaandam. Zodoende kwam ik met de oude Pieter Op den Velde en zijn vrouw Pietje Boekestein in aanraking. Het waren zeer eenvoudige mensen. Zij wist nog van haar ouders te vertellen hoe die tot bekering waren gekomen. Haar vader Pieter Boekestein moet in zijn dagen een helder Christen zijn geweest. Moeder Op den Velde vertelde ook van haar dochter, die toen al bij de Gereformeerde Gemeente behoorde.

Na enige tijd kwam ik met Coba in aanraking. Van haarzelf en van anderen hoorde ik een treffend verhaal. De gemeente van Zaandam was indertijd vacant. Het was in 1920. Er werd een tweetal gemaakt met o.a. Ds. J. Riekel te Veenendaal er op. Coba bad tot de Heere en smeekte of Ds. Riekel mocht worden beroepen, of deze het beroep mocht aannemen en of hij het middel tot haar bekering mocht zijn. Dat gebed heeft de Heere verhoord. Ds. Riekel werd beroepen en moest het beroep aannemen. De Heere nam zijn hart in met de woorden: Ik heb veel volk in deze stad. Ds. Riekel kwam en was voor verschillende mensen tot eeuwige zegen. Ook voor Coba. Toen we haar leerden kennen was dat al weer enkele jaren geleden. Toen stond Ds. Riekel niet meer in Zaandam. We kunnen niet precies navertellen hoe het met Coba is gegaan, maar wel dat de Heere door Zijn Woord en Geest bearbeidde en bracht tot de kennis van Christus tot zaligheid. In die tijd was of werd zij ernstig ziek. Zij dacht dat ze zou sterven. Dat vertelde ze aan Ds. Riekel, die haar op haar ziekbed bezocht. Deze ging naar huis, maar keerde terug en zei tot de zieke, dat ze beter zou worden en de daden des Heeren zou gaan vertellen. Dat is gebeurd.

Coba werd beter, trouwde met Willem van Saane en ging wonen in Oostzaan, zoals we al schreven. Daar heeft ze lief en leed meegemaakt. Als ik het wel heb heeft ze eerst een paar heel kleine kinderen verloren. En ze waren naar de wereld niet rijk. Later heeft ze twee jongens van 9 en 11 jaar moeten missen. Ik was er juist enkele weken tevoren geweest. De jongens zaten aan tafel aandachtig te luisteren, toen moeder aan het vertellen was van de wegen des Heeren. De jongens kregen diphtherie en stierven kort na elkaar. Coba was zo vol van de liefde Gods, dat ze bij de kisten van haar gestorven kinderen wel had kunnen zingen, maar ze liet het om de burens. Die zouden dat niet kunnen begrijpen. Zo heeft ze haar jongens naar het graf gebracht. Later heeft ze deze kinderen verloren in Gods recht, zoals dat uitgedrukt werd. En toen mocht zij zien, dat de beide jongens juichten voor Gods troon. Ze waren jong verlost en eeuwig bij de Heere. We verhuisden uit de Zaanstreek naar Meerkerk en ontmoetten Coba niet veel meer. Ja, enige jaren later moesten we eens een spreekbeurt vervullen in Amsterdam-Noord, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente. Coba was onder de hoorders. We hebben haar toen nog even gesproken. Dat is de laatste keer geweest. We kregen misschien een jaar later het bericht van haar overlijden. Ze werd 62 jaar oud en is nu al jaren volkomen verlost.

Coba was een vrouw die in haar leven openbaarde, wie de Heere voor haar was. In haar jeugd had ze al indrukken van de noodzakelijkheid van de bekering tot God en de Heere heeft in Zijn gunst op haar neergezien. In onze dagen worden er, is te vrezen, niet velen onder de jeugdigen gevonden, die zo bezig zijn met de geestelijke en eeuwige dingen. Moge het bovenstaande een opwekking zijn om de Heere in de jeugd te zoeken en tot bemoediging van hen, die Hem zoeken in hun zielsverdriet.

Mr. Van Saane wist van dit levensverhaal van Coba af. Hij heeft haar gekend. Zijn ouders woonden immers vroeger ook in Oostzaan. Toen kerkten zij in Amsterdam-Noord. Hij wist namen te noemen van verschillende mensen, die ik wel ontmoet of gekend heb: Kraan, Luthart, Molenaar, Pret enz. Deze namen zullen sommige lezers van ons blad aanspreken, vandaar dat we ze noemen. De kerk van Amsterdam-Noord was niet ver van Zaandam. We hebben daar verschillende keren onder het gehoor gezeten. Het noemen van namen roept het verleden weer in herinnering en dat kan goed doen.

Voor de jeugd

Beste jongelui !

„En bereid mij ook tegelijk een herberg; want ik hoop dat ik door uw gebeden ulieden zal geschonken worden”.

Fil. :22

Men heeft dus in het huis van Filemon te Colosse voor Paulus gebeden, opdat hij door hun gebeden hun geschonken zou worden. Het woord „geschonken” moeten we toch ook nog even onder de loupe nemen. Want Paulus

drukt daarmee uit dat hij een geschenk van God was aan de gemeente. God heeft sommigen gegeven tot apostelen en sommigen tot profeten en evangelisten en sommigen tot herders en leraars. Zie Ef. 4:11.

De gemeente, die in het huis van Filemon zich bevond, had in Paulus van God een geschenk gekregen, een gróót geschenk. Want de grote God geeft altijd geschenken overeenkomstig Zijn waardigheid. Een koning is het aan zijn stand verplicht, dat als hij een geschenk geeft, dat dit dan ook een koninklijk geschenk is. Wanneer dit een geschenk zou zijn, zoals dat door gewone mensen aan elkaar gegeven wordt, dan doet de koning zichzelf daar geen eer mee aan.

Dit is natuurlijk maar een beeld, om duidelijk te maken wat we bedoelen.

Het geschenk dat God geeft, beantwoordt volkomen aan Zijn waardigheid. Want het was een met de Heilige Geest gezalfde dienstknecht van God, die hun de volle raad van God tot hun zaligheid verkondigde.

Dat had men daar te Colosse, in het huis van Filemon, niet verdiend. En dit maakt het geschenk nog des te groter. Want als een koning van een koning een groot geschenk krijgt, dan zal die koning dat ergens verwachten. Hij zou zich beledigd gevoelen als hij met een minderwaardig geschenk zou worden bedeed. Een koning behoort nu eenmaal aan een koning een koninklijk geschenk te geven.

Doch als iemand uit de lagere standen van de bevolking een koninklijk geschenk krijgt, dan spreekt dit des te meer aan.

Zo is het nu ook geestelijk. Want te Colosse had men de dood verdiend. Als God deze hun gegeven had, dan zou Hij geen onrecht gedaan hebben. Doch nu geeft God, in de plaats van de dood, een dienstknecht die hun de weg der zaligheid verkondigt, opdat zij niet sterven zouden, maar het eeuwige leven zouden hebben.

Zo gezien was Paulus voor die kleine gemeente dus echt wel een geschenk, de moeite waard !

Dat Paulus in de gemeente te Colosse, in het huis van Filemon ook een geschenk had ontvangen van God, is óók zo. Het geldt dus in dubbele zin. De gemeente had in Paulus een geschenk gekregen en Paulus had in de gemeente een geschenk gekregen.

Wat zit hier in ook voor ons een lering, wanneer de dingen recht gelovig mogen worden gezien. Want dan geeft God ook nu nog aan gemeenten „herders en leraars” als geschenken, die ze niet hebben verdiend. En aan de herders en leraars geeft Hij gemeenten als geschenken, die zij ook niet hebben verdiend.

Hoe diende men wederzijds de Heere te erkennen voor zulke grote geschenken.

Doch hoe ver zijn we hier vandaan. Het lijkt wel alsof een ieder met verblindheid geslagen is. Hoe geheel anders zou het er op de kerkelijke akker uitzien, als de gemeenten de „herders en leraars” zagen als „geschenken” uit Gods hand hun gegeven. En ook omgekeerd: Hoe anders zou het er uitzien als de „herders en leraars” de gemeenten zagen als geschenken van God gekregen.

Men zou dan tezamen eindigen in de Heere, om het ook voor het toekomstige te verwachten van de Heere.

Zo deed men het ten huize van Filemon. Want daar bad men voor Paulus. En Paulus bad in de gevangenis voor de gemeente. Als dit meer beleefd werd, er zou meer geestelijk leven gevonden worden. Ten deze mochten we allen wel bidden of het God nog eens behagen mocht om de geest der genade en der gebeden ons te geven, om te samen uit die ene Fontein des heils bediend te worden. Er zou ook minder twist en tweedracht zijn en meer eenheid, die nu helaas zo ver te zoeken is. Ook daar waar men het nog verwachten zou.

„Geschenken” ! Als dit mag worden ingeleefd, dat men het niet heeft verdiend, dan wordt degene die met geschenken bedeed is er klein onder. Want het kan dan alleen uit genade gegeven worden. Genade, die alleen verdiend is door Heere Jezus Christus, Die Zelf het allergrootste geschenk is, dat God aan de wereld gegeven heeft. „Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderven zou, maar het eeuwige leven hebbe”.

Lieve vrienden en vriendinnen, als jullie in je dominee een geschenk van de Heere

ALLE BEGRIP TE BOVEN (36)

8. De ochtend-lezingen van Mr. Bourne(2)

En wie zou een van die bevoorrechte bezoekers zijn anders dan mejuffrouw Matilda Gilpin ! Ja, het werd haar beurt om persoonlijk het „antwoord van de tong” te ervaren, want het was in april 1834, dat, schrijft ze, „een weg voor mij geopend werd om naar Londen te gaan, waar ik die mensen zou zien, van wie ik van mijn broer Bernard gehoord had en van wie ik zeker gevoelde, dat de Heere hen onderwezen had om Zijn waarheid te kennen. O, hoe verlangde ik er naar om te horen, wat ze onder elkaar zeiden omtrent Zijn onderwijs in hun harten ! Maar toen de tijd naderde kwam er veel vrees in mijn hart op. Ik was bang bedrogen te worden. Ik was bang om naar Londen te gaan uit vrees, dat iemand tegen mij over Gods wegen zou spreken”. Het was waarschijnlijk Henrietta's zuster, Mrs. Nicol, die Matilda bij de familie Bourne introduceerde.

„Wat ik op de familie-lezingen van Mr. Bourne hoorde”, zegt zij, „zonk in mijn hart als werkelijk de waarheid. Maar in mijn verwarring dacht ik dat alles wat ik vroeger gevoeld had bedrog was en ik bestreed alle hoop, die in mijn hart kwam. Ik bleef uitzien naar een nieuwe weg, die zich voor mij zou openen, die licht zou zijn en waarop geen duisternis was. Op zekere dag sprak Mr. Bourne over deze woorden: „De Heere heeft gezegd, dat Hij in de donkerheid zou wonen” en ik gevoelde iets in mij, dat me deed denken: „Woont God waarlijk in de dikke donkerheid die in mij is ?” Dit deed mij weifelen, maar ik begreep het niet. Op een andere keer sprak hij over de woorden: „Ook verduistert de duisternis voor U niet, maar de nacht licht als de dag, de duisternis is als het licht”. Toen over de woorden: „God is licht en er is gans geen duisternis in Hem”. Maar ik begreep het niet. Verder, hij sprak over Gods twisten met Zijn volk als durende hun ganse leven door vanwege hun zonden. Toen dacht ik: „Wat bedoelt Mr. Bourne, want het werk van God is zeker in hem volmaakt ?” Er gingen veel van zulke dingen door mijn gedachten gedurende de eerste dertien maanden van mijn verblijf in Londen, maar ik was geboeid door alles wat ik hoorde, ondanks de donkerte van mijn ziel, wat mij vaak in grote verwarring bracht.

Een beetje licht scheen er op een dag, toen ik bij Mr. Nunn was, waar enigen van hen samenkwamen. Ze spraken over de beproeving waar de Heere Zijn volk door leidt. Dit was erg opmerkelijk voor mij, daar ik tevoren nooit over zulke dingen had horen spreken, al had ik ze vaak gevoeld. Terwijl ik dit overdacht sprak Mr. Bourne over het steken van onze monden in het stof, opdat er hoop mocht zijn. Ik verwonderde mij over alles wat ik hoorde en in de flikkering van een ogenblik scheen er licht in mijn hart, dat mij liet zien, dat de ware religie in de diepten van vernedering voor God ligt. Toch begreep ik het niet helemaal goed en ik bleef naar de Heere uitzien om Zichzelf in een **nieuwe** weg te openbaren.

Toen op een dag zei Mr. Bourne uitdrukkelijk tegen mij: „Als de Heere ooit een woord tot uw hart gesproken heeft was er eeuwig leven in dat woord, of u het opgemerkt hebt of niet”. Ik durfde niet te geloven, dat het waar was, maar al gauw daarna bracht Gij, o Heere, in mijn herinnering terug de weg waarin Gij mij geleid had van de tijd dat ik elf jaar oud was en de woorden die Gij toen en op andere tijden gesproken had ? En bracht Gij niet weer naar boven wat Gij toen in mij gewerkt had uit de vurige oven, waarin het geworpen was ? Zijt Gij het niet, Die mij nu, vooral de laatste jaren van mijn leven, doet wenen voor U in de erkenning van al mijn zonden en Uzelf bekend maakt als gewond voor mijn overtredingen, verbrijzeld voor mijn ongerechtigheden ? O, Heere, is het niet zo, dat Gij met mij handelt om Uws Naams wil, opdat Gij verheerlijkt moogt worden ?”

De jongste Gilpin dochter, Catharine, komt nu naar voren. Zij wordt beschreven als „op vele manieren een opmerkelijk persoon. Ze was ijverig en nadenkend van aard en toen de godsdienst serieus haar hart in beslag nam, nam ze er met de diepste belangstelling deel aan. Toen ze eens in ernstig gebed was en de Schrift onderzocht, zegt ze, ving zij een glimp op van de kracht die daarin was en werd zij bemoedigd om te vervolgen de Heere te kennen, maar haar ernst werd belemmerd door een vreselijke angst die haar daarna overviel, terwijl zij ernstig aan het bidden was, dat zij als zij zou volharden haar verstand zou verliezen”. Zij schrijft: „Als God mij werkelijk oprecht gemaakt

gekreken hebben, acht het dan groot, want het is niet verdiend. En denkt daarbij dan eens, hoe goed de Heere ten opzichte van jullie is. Want uit en van jezelf zoek je de dood, en nu laat de Heere jullie de weg ten leven verkondigen. Waarom doet Hij dit ? Hierom, omdat Hij geen lust heeft in de dood van de zondaar, maar daarin dat hij leven zal en zichzelf bekeren zal tot de Heere. Bidt veel voor hem, gelijk men dat ook te Colosse voor Paulus deed. Daar is die dominee goed mee. Want een biddende gemeente is profijtelijker voor hem, dan een altijd maar weer klagende gemeente. Die dominee zal dan ook voor jullie hebben te bidden. Neen de roeping ligt niet aan een

kant, maar aan beide kanten. En dan is de Heere nog vrij wat Hij doen zal, hoewel Hij de belofte gegeven heeft, dat Hij op nood-geschrei grote wonderen doen wil.

Wie dit rechtgelovig mag verstaan, ervaart het ook zo, namelijk dat de Heere nog een God is die wonderen werkt, wanneer Hij het gepredikte Woord toepast aan het hart, zodat het in geloof verstaan mag worden, dat Hij om Christus wil groot van goedertierenheid is, over een allesverbeurdhebbend zondaar. Wat is dit een zalige, kleinmakende beleving, als de Heere tot de ziel gaat spreken van heil en vrede. Dat gaat dan met een zodanige kracht gepaard, dat men het geloven moet. Er kunnen tijden zijn dat men niet geloven

had in het zoeken van Hem, moest dit een list van de duivel zijn geweest om mij van de zegen, die ik zocht, af te houden”.

In het jaar 1833 ging zij met Mercy mee om haar betrekkingen in Scaleby Castle nabij Carlisle te bezoeken en terwyl zij daar was las ze een boek over de aanbiddelijke souvereiniteit van God, wat een indruk op haar gemoed naliet. Ze zegt: „Na dien kwamen mijn gebeden hierop neer: „O Heere, Gij hebt gezegd, dat niemand tot U kan komen, tenzij Gij hem trekt, o, dat het U mag behagen om mij te trekken !” En ik had een gedurig verlangen om zekerheid te hebben, dat ik zo getrokken was.

Juist in die tijd schreef mijn broer Bernard over de verandering, die in zijn ziel plaats gevonden had aangaande het onderwerp van de religie en hoe hij ertoe geleid werd juist deze leerstellingen als van wezenlijk belang te beschouwen. Ik voelde een verlangen om hem te zien en mijn zuster Matilda ook, die toen in Londen was. Zo ging ik in juni 1834 naar Londen. (Catharine was toen negen en twintig jaar.) Mijn zuster praatte veel met mij, want haar mond scheen helemaal geopend. Ik was al gauw erg verward en bleef haar maar zo antwoorden: „Ik weet, dat ik de ware religie niet heb, maar ik bid er om en is dat niet de rechte weg, want wat kunnen we anders doen ?” Hierop antwoordde zij: „Als je gebeden niet van de Heilige Geest in je hart ingegeven zijn, kun je ze wel in de wind gooien”. (Dit lijkt wel hard in het neerschrijven. Blick en aanraking van de liefvallige Matilda verzachtten dit ongetwijfeld. Ja, zoals in het vervolg blijkt, heeft God het gebruikt om Catharine's ziel te doen ontwaken.)

„Ik zal nooit vergeten”, vervolgt zij, „de schrik en verwarring, die dit in mij teweeg bracht. Ik verliet haar en ging naar mijn kamer om alleen te zijn, maar voelde mij helemaal niet in staat om een smeekbede te uiten, behalve: „Heere, wilt Gij, wilt Gij mijn ziel redden ?” Op dat moment was elk gevoel die genade te kunnen verkrijgen door mijn eigen gebeden of zoeken geheel vergaan. Ik zag in een nieuw licht, dat het alleen afhing van des Heeren welbehagen en genade om ons de kracht te schenken om de middelen te gebruiken, die Hij voor het zaligmaken aangewezen had, dat wij niet konden bidden, tenzij Hij „de Geest der genade en der gebeden gaf”. Nu was dit niet nieuw voor mij in woord, want ik had het vaak horen zeggen en kon het zelf zeggen, maar de geestelijke kracht en autoriteit, waarmee het toen mijn hart sloeg, was nieuw en het bracht mij tot dit punt, dat er van nature geen haarbreedte verschil was tussen mij en degenen, die nooit gered zouden worden. Ik geloof, dat als de vrees waarin dit mij bracht had voortgeduurd, ik het niet zou hebben kunnen dragen, maar toen ik de woorden uitte: „Indien Gij wilt” behaagde het de Heere ogenblikkelijk mij verlichting te geven door enig geloof, dat Hij wilde. Er leek een indruk over mij te komen als deze: „Hij heeft geen lust in de dood van de zondaar”, „Ik ben genadig, zegt de Heere”. En ik gevoelde, dat dit de enige weg was, waarin de ware hoop in onze harten kon komen.

Ik ging al gauw naar Matilda terug, toen ik deze verlichting voelde en er bleef geen verwarring in mijn binnenste achter over de bedoeling van haar spreken. Ik begreep ten volle de hele strekking en stemde er volkomen mee in en zag in een zeer duidelijk licht, dat elk gebed, dat het oor van de Heere der heirscharen bereikt en gehoor bij Hem vindt, eerst van Hem moet komen. Ik zag hoe erg bedriegelijk een dwaling op dit punt is, hoe ver het ons van de vernederende kracht van die waarheid leidt: „Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof en dat niet uit u, het is Gods gave”. Ik voelde nu, dat ik een licht in mijn hart had, dat ik onmogelijk aan een ander kon mededelen, want het was tot mij gekomen door de binnenkomst van dat Woord, dat licht en verstand aan de eenvoudige geeft.

We bleven hierna niet lang in Londen, maar gingen samen naar onze broer Bernard in Hertford. Toen we daar waren voelde ik me erg teruggetrokken en werd ik gebracht tot veel ijverige meditatie en overdenking over deze dingen. Ik las veel uitnemende brieven, die Bernard en Henrietta van hun vrienden in Londen ontvangen hadden, die van veel nut voor mij waren en ik gevoelde meer en meer, dat ik het geheim gevonden had, dat niemand kon vinden dan wanneer het hem gegeven wordt. Ik zag hoe onoverkomelijk die kloof was, die God gemaakt had tussen Zijn volk en de wereld.

De gedachte om naar huis naar Pulverbach terug te keren en met mijn familie en vrienden over deze dingen te moeten spreken werd in die tijd zeer benauwend voor mij.

kan. Men wordt dan van verschillende zijden daar als het ware wel toe opgezweept, als of het binnen het bereik van het schepsel zou liggen, om in eigen kracht te geloven. Doch dat gaat onmogelijk. O zeker, hiermede doen wij aan de roeping die er is om te geloven, niets af. Doch er is altijd weer een wonder van Boven toe nodig, om in praktijk te brengen, datgene wat de Heere vraagt. En als dit wonder van Boven plaats heeft, dan is geloven een vanzelfsheid. De ouden zeiden daarom weleens: het gaat vanzelf of het gaat helemaal niet. En zo is het.

Ieder die het ware geloof uit genade deelachtig mag zijn en het bij de beleving in de beoefening mag kennen, zal het onderschrijven. Zalig is het dan om in de gelove

De kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk „Eben Haëzer” te Urk geeft met ontroering kennis van het zeer plotseling overlijden van zijn oudambtsbroeder

FRANS POST

Met dankbaarheid gedenken wij het vele werk dat hij met grote liefde en toewijding als diaken en penningmeester van de kerk heeft verricht.

De God van alle vertroosting zij zijn vrouw bijzonder nabij.

Psalm 119:83 (ber)

Namens de kerkeraad:

Ds. A. Baars, praeses.

G. Bakker, scriba.

Urk, 30 november 1979.

met de Heere te verkeren. Want dan gaat Zijn Woord open. Dan wordt men door dat Woord door de Heere Zelf toegesproken. Dan wordt het beleefd dat het evangelie een kracht Gods is tot zaligheid, voor een ieder die gelooft. Ja, voor een ieder! Ieder moet dat persoonlijk beleven. Dit kan de één niet voor de ander doen. Het is zo persoonlijk, dat je als twee kinderen van God naast elkaar in de kerk kunt zitten onder de zelfde preek, en dat de een met de buit naar huis gaat en dat het langs de ander heen gaat. Je kunt ook samen hetzelfde hoofdstuk in de bijbel lezen, terwijl het bij de één wordt toegepast en bij de ander niet. Hier is geen automatisme, hier is niets anders dan de soevereine vrijmacht Gods te bewonderen. Die waar maakt, dat het niet is desgene die wil, nog desgene die loopt, maar des ontfermenden Gods; en dat Hij Zich ontfermt diens Hij wil en ook verhardt dien Hij wil.

Alle waardigheden en verdiensten aan des mensen kant komen dan ook geheel en al buiten spel te staan. Men kan dan ook niet roemen in zijn geloof, alsof de genadewel-daad de zondaar te deel gevallen is omdat hij geloofde. Neen, het gebeurt wel door het geloof, maar nooit om het geloof. Hier komt alleen Gode de eer toe. Alles wat Hij werkt, dat zal juichen tot Zijn eer, en anders niets.

Ik hoop dat deze dingen geen vreemde zaken zijn in jullie leven. Ik weet natuurlijk wel dat er veel surrogaat op de kerkelijke markt in de handel is, doch daar gaat het nu niet over. En wie het ware geproefd heeft, weet ook het snode van het kostbare wel te onderscheiden, hoewel dit niet altijd een eenvoudige zaak is. Ook hier is het biddende leven het meest profijtelijke leven. Zoek daarom een zodanig leven te leiden, en dan zal de Heere Zich niet onbetuigd laten.

Daar inmiddels de kerstdagen weer in het zicht komen, geve de Heere jullie allen gezegende kerstdagen te beleven. Jullie aller vriend:

Ds. H. C. v. d. Ent.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijnsburg, tel. 01718-23063 bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijnsburg (zonder postzegel)

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS en**

★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 03438 - 8856

BOEKBESPREKING

Boeken van DEN HERTOOG
Postbus 2421 3500 GK Utrecht

In verband met het feit, dat de prijzen van deze boeken na 31 december a.s. omhoog gaan, willen we in dit nummer nog melding maken van de volgende werken:

1. Schijnbaar tegenstrijdige Schriftuurplaatsen verklaard door Joh. Polyander, hoogleraar aan de Universiteit te Leiden van 1611-1646.

De eerste druk van dit boek verscheen in 1621. H. Florijn geeft in de nieuwe uitgave een kort overzicht van het leven van Polyander (1568-1646). De schrijver zelf leidt zijn boek in met een voorwoord aan de christelijke lezer. De bedoeling blijkt duidelijk uit de titel. In 122 bijdragen behandelt Polyander schijnbaar tegenstrijdige Schriftuurplaatsen. Hij doet dit op een duidelijke wijze als een bekwaam exegeet, die Gods Woord wil laten spreken. Daarom is het een leerzaam werk. We willen ter verduidelijking een paar voorbeelden van teksten noemen:

bijdrage 25: De eerste tekst: Waak op, waarom zoudt Gij slapen, Heere? Ps. 44:24a en de tweede: Zie de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren noch slapen, Ps. 121:4.

bijdrage 48: Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt, Mt 7:1 en Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel, Joh. 7:24.

bijdrage 116: Draagt malkanders lasten en vervult also de wet van Christus, Gal. 6:2 en

TALRIJKE

DANKBETUIGINGEN

ontvangen wij van hen die ten einde raad één van onze meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a.

eczeem, galsteen galaandoening hoge bloeddruk, hoofdpijn, ischias, koorts, kriebelhoest, laxeer, migraine, vermagering, zenuwen enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand (verzendkosten à f 12,50 inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering, zenuwen en' vochtafdrijving, nu ook in tabletvorm Maandkuur f 15—

Drogisterij

SIKKING

Barvoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

Want iegelijk zal zijn eigen pak dragen, Gal. 6:5.

Er zouden nog meer voorbeelden gegeven kunnen worden, maar de bovenstaande zijn voldoende om enig idee te geven omtrent de inhoud van dit boek. Het is een belangrijk boek voor elke Bijbelonderzoeker, lezen we op de omslag. En dat is waar. We lezen daarop ook, dat het boek in 1899 in de nieuwe druk werd uitgegeven en dat deze uitgave daarvan een herdruk is.

Het boek is heel mooi uitgegeven en kost gebonden f 32,50. Dat is voor een boek van 430 blz. in onze tijd zeker niet duur. Na 31 december a.s. wordt de prijs f 37,50.

2. Ter gedachtenis uit het leven en werk van Ds. J. Fraanje.

Dit werk is samengesteld door Ad. Ros te Barneveld. Hij geeft eerst een levensschets van Ds. Fraanje. Daarna volgen verschillende preken bij bijzondere gelegenheden. Daarin verhaalt Fraanje ook een en ander uit zijn eigen leven. Verder zijn er in dit boek enkele toespraken, brieven en nog een en ander opgenomen. Daardoor kunnen we enigszins zien hoe deze prediker op allerlei gebied arbeide.

Hij heeft een heel belangrijke plaats in de Gereformeerde Gemeenten ingenomen en ook daarbuiten was hij bekend. Hij kwam als een Paulus tot bekering. Het licht der verlossing ging op in zijn hart. De Heere riep hem in zijn dienst. Vele jaren mocht hij in getrouwheid arbeiden. De langste tijd van zijn ambtelijke loopbaan heeft hij in Barneveld gestaan.

In dit boek komt duidelijk uit, dat Fraanje een man was, onderwezen in het koninkrijk der hemelen. Hij heeft overvloedig gearbeid en mag nu het loon genieten van een getrouwe dienstknecht.

Het boek telt 226 pag. en kost gebonden, keurig uitgegeven f 19,75, na 31 december a.s. f 22,50.

B.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Stichting Ref. Hulpactie

WOORD EN DAAD

Giro 3020900

HONGER

IS EEN SCHERP ZWAARD

Ongeveer een miljard mensen lijden honger, ook vandaag.

Elke minuut sterven er mensen, vooral kinderen

GEEF VAN UW OVERVLOED

Neem d.m.v. financiële adoptie een kind in de ontwikkelingslanden voor uw rekening. Voor f 35,- per maand geeft U zo'n kind dan voedsel, kleding en Christelijk onderwijs.

Opgeven bij: J. Slot, Rembrandtlaan 10, 3941 CH Doorn. Tel. 03430-4103

Ook uw daadwerkelijke hulp is dringend nodig. In comité-verband of als correspondent kunt u ons meehelpen te zorgen voor de allerarmsten.

Inl. I. 't Lam, Mollenburgseweg 48b. Gorinchem. Tel. 01830 - 32550 - 23604.

St. Ref. Hulpactie Woord en Daad

GIRO 3020900

Met vermelding: „Samen helpen”.

Voor bijbels, boeken en

muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Rustoord „Repos
Ailleurs”

U moet of wil er uit om even bij te komen of om wat aan te sterken...of omdat u wat meer aanspraak wenst?

Bel dan eens Driebergen 03438-2466

Dieët geen bezwaar. Geen T.V. of radio.

HOTEL

DREYEROORD -

OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt

